Міністерство освіти і науки України Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського" Фізико-технічний інститут

КРИПТОГРАФІЯ

Комп'ютерний практикум №1

Експериментальна оцінка ентропії на символ джерела відкритого тексту

Роботу виконав: Студент 3 курсу Групи ФБ-06 Кононець В. М.

Мета роботи

Засвоєння понять ентропії на символ джерела та його надлишковості, вивчення та порівняння різних моделей джерела відкритого тексту для наближеного визначення ентропії, набуття практичних навичок щодо оцінки ентропії на символ джерела.

Постановка задачі

- 0. Уважно прочитати методичні вказівки до виконання комп'ютерного практикуму.
- 1. Написати програми для підрахунку частот букв і частот біграм в тексті, а також підрахунку Н1 та Н2 за безпосереднім означенням. Підрахувати частоти букв та біграм, а також значення Н1 та Н2 на довільно обраному тексті російською мовою достатньої довжини (щонайменше 1Мб), де імовірності замінити відповідними частотами. Також одержати значення Н1 та Н2 на тому ж тексті, в якому вилучено всі пробіли.
- 2. За допомогою програми CoolPinkProgram оцінити значення (10) H, (20) H, (30) H.
- 3. Використовуючи отримані значення ентропії, оцінити надлишковість російської мови в різних моделях джерела.

Хід роботи:

Починав я свій шлях виконання роботи з фільтрації тексту від усього зайвого та приведення його до «робочого» формату.

Для цього я зробив 3 функції:

```
def without_punctuation(string, value): # πρυδυραεμου yci зайві

shaku

text_punctuation = ""

if value == 1:

text_punctuation = alphabet_with_gap

elif value == 0:

text_punctuation = alphabet

for p in string:

if p not in text_punctuation:

# банальна заміна символа у строчні

string = string.replace(p, '')

return string

def stripped_lines(text, value): # poбимо єдиний текст якщо

reкст починається з нової строчки

with open(text, "r", encoding="utf-8") as file:

newline_breaks = ""

for line in file:

if value == 1: # ставимо пробіл?

stripped_line = line.strip() + " "

elif value == 0: # не ставимо пробіл?

return newline_breaks

def pretty_text(text, value): # приводимо текст до

потрібного нам за завданням

if value == 1: # ставимо пробіл?

newline_breaks = stripped_lines(text, value)

newline_breaks = stripped_lines(text, value)

return newline_breaks

elif value == 0: # не ставимо пробіл?

newline_breaks = stripped_lines(text, value)

return newline_breaks

elif value == 0: # не ставимо пробіл?

newline_breaks = stripped_lines(text, value)

return newline_breaks

elif value == 0: # не ставимо пробіл?

newline breaks = stripped_lines(text, value)
```

Перші дві ϵ частинами останньої головної, основні аспекти їх роботи прописані у коментарях. Тепер наш текст відфільтровано.

Другий етап цієї роботи я назвав теоретично-обчислювальний (бо для цього потрібно знати теорію та вміти обчислювати). На цьому етапі створюю функції для обчислення частот вживаності літер та біграм Н1, Н2, для обчислення ентропії за формулою (1) та надлишковості за формулою (2)

Формула (1)

Ентропія на символ стаціонарного джерела визначається як

$$H_{\infty} = \lim_{n \to \infty} H_n$$
, $\text{ge } H_n = \frac{1}{n} H(x_1, x_2, ..., x_n)$,

Формула(2)

Надлишковість джерела відкритого тексту (мови) дорівнює $R=1-\frac{H_{\infty}}{H_0}$

Коментарі до відповідних функцій надані у файлі з кодом.

Етап третій, та найдовший для мене, бо я мучився з матрицею, але потім вирішив робити по-своєму склеївши символи біграм та помістити їх та їх частоту у два стовпчики таблиці (вважаю його не гіршим, бо коли шукаєш перетин потрібних символів можна не туди глянути, а тут із вмінням робити пошук по екселю можна дуже швидко знайти потрібну біграму). Додавши до цього функцію додавання нотатки у таблицю, помістив біля частот ентропію та надлишковість. Але головне, що я створюю під кожен експеримент окремий лист ексель, а не окремий файл, таким чином усі необхідні дані знаходяться у нас у межах одного файлу. Опис цих функцій надано у коментарях коду.

I саме останній етап - це оформити усе все у два блоки експериментів, а саме: алфавіт із пробілом та без. І ось тут хочу додати, що результати експерименту можна побачити і без таблиці, для цього я закоментував виводи експериментів, тому, розкоментувавши їх, можна побачити усе необхідне.

Перейдемо до самої таблиці.

Частота букв, ентропія та надлишковість (алфавіт з пробілом):

		Α	В	С	D	E	F
1	a		0,071594293				
2	б		0,014468494		Ентропія:	4,38589186	
3	В		0,033431704		Надлишковість:	0,137901937	
4	г		0,014436375				
5	Д		0,026431735				
6	e		0,067840193				
7	ë		0,000022672				
8	ж		0,008641798				
9	3		0,014409924				
10	И		0,055805157				
11	й		0,009756503				
12	К		0,029562355				
13	Л		0,043656762				
14	M		0,028132132				
15	н		0,057395973				
16	o		0,094489201				
17	п		0,022186409				
18	p		0,035266244				
19	С		0,042623298				
20	Т		0,053356585				
21	у		0,022541603				
22	ф		0,001570034				
23	X		0,006646665				
24	ц		0,002930352				
25	ч		0,013580508				
26	ш		0,006100648				
27	щ		0,002656399				
28	ъ		0,00013981				
29	ы		0,016992639				

Частота біграм Н1, ентропія та надлишковість (алфавіт з пробілом):

	Α	В	С	D	E	F	G
1	aa	0,000026451					
2	аб	0,000903102		Ентропія:	3,984815		
3	ав	0,00238434		Надлишковість:	0,216738		
4	аг	0,00053846					
5	ад	0,002293652					
6	ae	0,001394329					
7	aë	0,000001889					
8	аж	0,001407554					
9	аз	0,00383157					
10	аи	0,000130364					
11	ай	0,001273411					
12	ак	0,004513619					
13	ал	0,009439113					
14	ам	0,002981369					
15	ан	0,00405829					
16	ao	0,000109581					
17	ап	0,000984343					
18	ар	0,002303098					
19	ac	0,003927926					
20	ат	0,004606197					
21	ay	0,000249392					
22	аф	0,000173819					
23	ax	0,000869094					
24	ац	0,000236167					
25	ач	0,00087854					
26	аш	0,000723615					
27	ащ	0,000241835					
28	аъ	0					
29	аы	0					
	→	experiment_1 experi	ment_H1_	experiment_H2_1	experime	nt_2	experiment_

Частота біграм Н2, ентропія та надлишковість (алфавіт з пробілом):

CI	J		JA			
4	Α	В	С	D	E	F
1	aa	0,000037787				
2	аб	0,000891764		Ентропія:	3,9853657	786
3	ав	0,002346549		Надлишковість:	0,2166299	996
4	аг	0,000578135				
5	ад	0,002297426				
5	ae	0,001526579				
7	aë	0				
8	аж	0,001432113				
9	аз	0,003789997				
.0	аи	0,000128474				
.1	ай	0,001322531				
.2	ак	0,004538172				
.3	ал	0,009269056				
.4	ам	0,003056937				
.5	ан	0,003971373				
.6	ao	0,000094467				
.7	ап	0,001039132				
8.	ар	0,002350327				
.9	ac	0,003967594				
20	ат	0,004496607				
21	ay	0,00025317				
2	аф	0,000162482				
!3	ax	0,000944665				
4	ац	0,000219162				
.5	ач	0,000921993				
!6	аш	0,00078974				
. 7	ащ	0,000249392				
8	аъ	0				
!9	аы	0				
4)	experiment_1	experime	nt_H1_1 expe	riment_H2_1 experi	ment_2 experi

Частота букв, ентропія та надлишковість (алфавіт без пробілу):

	Α	В	С	D	E	F	G
1	a	0,085210395					
2	б	0,017220172		Ентропія:	4,465661008		
3	В	0,039789886		Надлишковість:	0,114727973		
4	Г	0,017181945					
5	Д	0,031458633					
6	е	0,080742325					
7	ë	0,000026984					
8	ж	0,010285331					
9	3	0,017150464					
10	и	0,066418416					
11	й	0,011612036					
12	к	0,035184648					
13	л	0,051959587					
14	M	0,033482419					
15	н	0,06831178					
16	o	0,112459552					
17	п	0,026405913					
18	р	0,041973326					
19	С	0,050729575					
20	Т	0,063504163					
21	у	0,02682866					
22	ф	0,001868629					
23	x	0,007910756					
24	ц	0,003487658					
25	ч	0,016163306					
26	ш	0,007260895					
27	щ	0,003161604					
28	ъ	0,0001664					
29	ы	0,02022437					
	· •	experiment_1 expe	eriment_l	H1_1 experiment	t_H2_1 experi	ment_2	expe

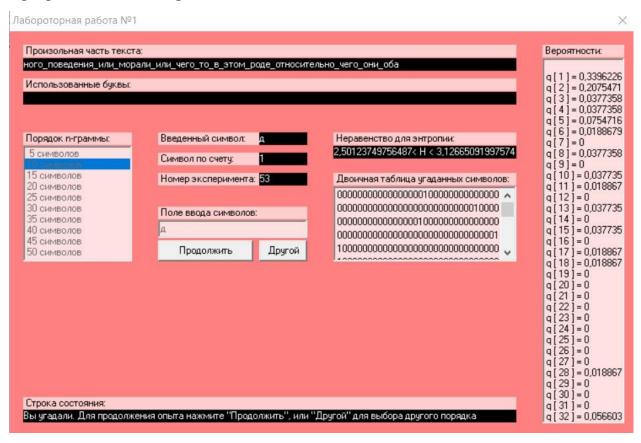
Частота біграм Н1, ентропія та надлишковість (алфавіт без пробілу):

	Α	В	С	D		Е		F	G	н
1	aa	0,000213622		_						
2	аб	0,001866385		Ентропія:		4,140	6777213			
3	ав	0,004650221		Надлишков	вість:	0,17	7943453			
4	аг	0,001124328								
5	ад	0,003696791								
6	ae	0,002295878								
7	aë	0,000002249								
8	аж	0,001814666								
9	аз	0,005084212								
10	аи	0,001250253								
11	ай	0,00152234								
12	ак	0,00667851								
13	ал	0,011490634								
14	ам	0,004357896								
15	ан	0,007368847								
16	ao	0,001897866								
17	ап	0,003271795								
18	ар	0,003274044								
19	ac	0,006750467								
20	ат	0,006428909								
21	ay	0,000890468								
22	аф	0,000344044								
23	ax	0,001196285								
24	ац	0,000328304								
25	ач	0,001735963								
26	аш	0,000969171								
27	ащ	0,000290077								
28	аъ	0								
29	аы	0								
4	•	experiment_1	experim	nent_H1_1	experimen	t_H2_1	experim	ent_2	experime	nt_H1_2

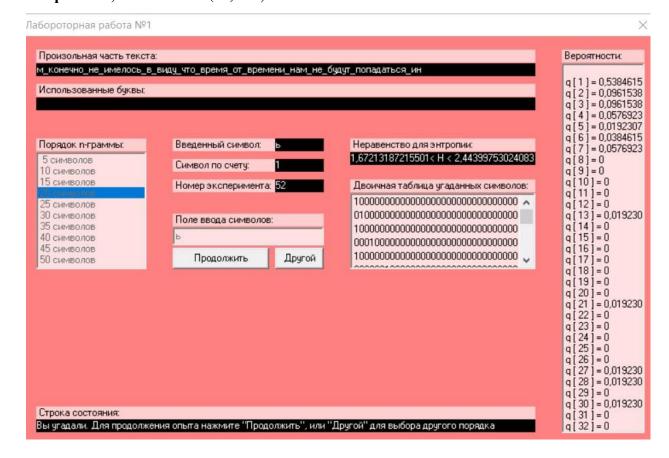
Частота біграм Н2, ентропія та надлишковість (алфавіт без пробілу):

\square	Α	В	C	D	E	F	G	Н	1
L	aa	0,000206875							
2	аб	0,001870874		Ентропія:	4,145491548				
3	ав	0,004537768		Надлишковість:	0,178198323				
1	аг	0,001119826							
5	ад	0,003710266							
5	ae	0,002352084							
7	aë	0,000004497							
3	аж	0,001821404							
)	аз	0,004951519							
0	аи	0,001164799							
1	ай	0,001529079							
2	ак	0,006763928							
3	ал	0,011463599							
4	ам	0,004222958							
5	ан	0,007303603							
6	ao	0,001830398							
7	ап	0,003251543							
8	ар	0,003381964							
9	ac	0,006849377							
0	ат	0,006422134							
1	ay	0,000791524							
2	аф	0,00031481							
3	ax	0,001187285							
4	ац	0,000305816							
5	ач	0,001668496							
6	аш	0,000926442							
7	ащ	0,000260843							
8	аъ	0							
9	аы	0							

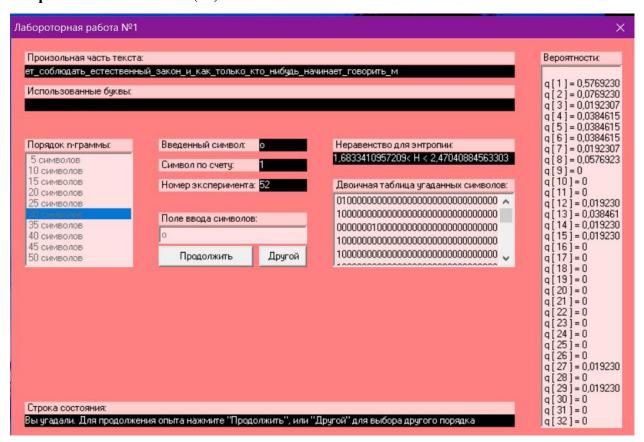
Програма CoolPinkProgram

Ентропія: 2,50123750 < H(10) < 3,12665092

Ентропія: 1.67213167 < H(20) < 2.44399753

Ентропія: 1.68334109 < H(30) < 2.47040885

	Н	R
H(10)	2.81394421	0.43721116
H(20)	2.05806460	0.58838708
H(30)	2.07687497	0.58462501

Висновки

У ході даної лабораторної роботи, я опанував поняття ентропія та надлишковість. Написав програму мовою Руthon, яка фільтрує текст, рахує частоту букв та біграм, ентропію, надлишковість, а також заносить усі дані до таблиці. Я побачив залежність надлишковості від ентропії на прикладі, можна зробити висновок, що чим більше ентропія, тим менше надлишковість мови. Попрацював з програмою CoolPinkProgram, та виявив ентропію для кожного з дослідів, за отриманими значеннями порахував надлишковість: H(10) - R = 0.43721116, H(20) - R = 0.58838708, H(30) - R = 0.58462501.